

Intencionalita

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2004](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2004](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 20. 6. 2004
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 20. 6. 2004

Intencionalita

Intencionalita charakterizuje každé událostné dění, jež je samostatným celkem (a má tedy svůj „střed“, tj. svůj „subjekt“, což odvozují od sub-iacio, neboť ten střed si musí událost ustavit a udržovat). Na rozdíl např. od Heideggera, který připisuje intencionalitu jen člověku (přesně jen Dasein, „tu-bytí“), neboť je podle něho možná jen na základě transcendence, rozšiřují chápání intencionality i na ty „pravé“ události, které jsou schopny jen transgrese (tj. akce, zasahující něco vně události, přičemž transeunce je schopna každá událost již tím, že se děje integrovaně mezi počátkem a koncem). Neomezují tedy intencionalitu jen za výkon vědomí, ale vidím ji přinejmenším ve všem živém (tedy i na hluboko předlidských úrovních). – Samo slovo je odvozeno od slovesa tendere, předpona in- jen zdůrazňuje zaměření k něčemu (event. do něčeho). Dalo by se tedy říci, že každá událost „tenduje“ (tj. směřuje) ke svému uskutečnění, tj. závěru či konci, cíli, ale všude tam, kde se z ní jakoby „štěpí“ a „odděluje“ část nebo složka, směřující jinam, tedy vně události, za její meze, a to nikoli nahodile (nazdařbůh), můžeme mluvit o „intenci“ (resp. o jevu, kterému říkáme intencionalita). Intencionalita tak charakterizuje každou akci (snad s výjimkou akce nazdařbůh, jejíž intencionalita je „nezaměřená“, jde jakoby do prázdna), a většinou předpokládá již vytvořený a každou další akcí se dotvářející subjekt. Mezi intencionalitou a subjektem události a tedy i akce je úzký a významný vztah: snad s výjimkou těch „primordiálních“ forem intencionality je každá (subjektní) akce zaměřena dvojím směrem, směřuje k dvojímu cíli – jedním je zásah něčeho předmětného, tím druhým je subjekt sám. Intencionalita je tak spolukonstituujícím prvkem při vzniku a sebetvorby (sebedotváření) subjektu, a není tedy jen příčinným následkem ani jen průvodním znakem každé akce, ale je v jakémsi důvěrném vztahu k otevřenosti subjektu/události vůči přicházející budoucnosti (a nepředmětným výzvám, které ji z budoucnosti přicházejí oslovit.

(Písek, 040620-1.)